

DENİZLERİN GEMİLER TARAFINDAN KİRLETİLMESİNİN ÖNLENMESİNE AİT ULUSLARARASI SÖZLEŞME (MARPOL - 1973)

*Bu Sözleşme, 3 Mayıs 1990 tarihli ve 90/442 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla onaylanarak
24 Haziran 1990 tarih ve 20558 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanmıştır.*

BU SÖZLEŞMENİN TARAFLARI,

Genel olarak insan çevresinin ve özel olarak deniz çevresinin korunması gerektiğine
İNANARAK,

Gemilerden kasıtlı olarak, ihmal veya bir kaza neticesinde denize bırakılan petrol ve diğer
zararlı maddelerin deniz kirlenmesinde önemli bir sebep olduğunu TAKDİR EDEREK,

Aynı zamanda, 1954 Uluslararası Petrol ile Deniz Kirlenmesini Önleme Sözleşmesinin
çevrenin korunması maksadıyla yapılan ilk ve çok yanlı bir anlaşma olarak önemini
gözönünde tutarak ve o sözleşmenin deniz ve sahillerin kirlenmeden korunmasında
bulduğu katkıyı TAKDİR EDEREK,

Petrol ve zararlı maddelerle deniz çevresinin kasıtlı olarak kirlenmesinin tamamen ortadan
kaldırılmasını ve bu maddelerin bir kaza neticesinde denize boşaltımını en aza indirmeyi
İSTEYEREK,

Sadece petrol kirlenmesi ile sınırlı olmayan dünya çapında kurallar konulması ile bu amaca
en iyi bir şekilde ulaşabileceğini KABUL EDEREK,

Aşağıdaki hususlarda ANLAŞMIŞLARDIR:

Madde 1

Sözleşmeye Göre Genel Yükümlülükler

(1) Zararlı maddelerin veya birleşiminde bu zararlı maddeleri ihtiva eden sıvıların Sözleşme
hükümlerine aykırı hareket edilerek denize boşaltımı neticesinde deniz çevresinin
kirlenmesini önlemek amacı ile Sözleşme Tarafları bağlı buldukları bu Sözleşme ve
Eklerinin hükümlerine uymakla yükümlüdürler.

(2) Aksine açık bir hüküm bulunmadıkça bu Sözleşmeye yapılan bir atıf aynı zamanda
Protokol ve Eklerine de yapılmış sayılır.

Madde 2

Tanımlar

Aksine açık bir hüküm bulunmadıkça bu Sözleşme amaçları uyarınca;

(1) "Kurallar" deyimi, bu Sözleşme Eklerinde bulunan Kurallar anlamına gelecektir.

(2) "Zararlı Madde" deyimi, denize döküldüğü zaman insan sağlığı için tehlikeli olan, deniz
canlıları kaynaklarına zarar veren, güzellikleri bozan, denizin meşru bir şekilde
kullanılmasına engel olan ve Sözleşmenin kontrolü altında bulunan bir maddeyi içeren
herhangi bir madde anlamındadır.

(3) (a) Zararlı maddeler ve içlerinde böyle maddeler bulunan sıvılar konusunda
"Boşaltım" deyimi, nasıl olursa olsun gemiden bir maddenin salıverilmesi anlamına gelecek
ve kaçma, elden çıkarma, saçma, sızma, pompa ile basma, akıtma veya boşaltma işlemlerini
kapsamı içine alacaktır.

(b)"Boşaltım":

(i) 13.11.1972 tarihinde Londra'da yapılan Çöp ve Diğer Maddelerin Denize Atılmasından Doğan Deniz Kirlenmesini Önleme Sözleşmesi'nin kasdettiği anlamda denize atılmaları; veya

(ii) Deniz dibindeki maden kaynaklarının araştırılmasından, bunlardan yararlanılmasından ve bunlarla ilgili olarak kıyı açığında yapılan işlemlerden doğrudan doğan zararlı maddelerin denize bırakılmasını; veya

(iii) Deniz kirlenmesini ortadan kaldırmak veya kontrol altında tutmak amacı için bilimsel ve yasal araştırma maksadı ile denize zararlı madde bırakılmasını, kapsamaz.

(4)"Gemi" deyimi, hidrofoil botlar, hava yastıklı araçlar, denizaltılar yüzer vasıtalar ve sabit veya yüzer platformlar dahil, deniz çevresinde faaliyette bulunan her türlü tekne anlamına gelecektir.

(5)"İdare" deyimi, geminin yetkisi altında faaliyette bulunduğu Devletin Hükümeti anlamına gelecektir. Herhangi bir devletin bayrağını taşıma hakkına sahip olan bir geminin idaresi o devletin hükümetidir. Deniz dibi ve bunun altındaki topraklarda araştırma yapan ve bunlardan yararlanan sabit veya yüzer platformlar söz konusu edildiği zaman idare, buralarda araştırma yapmak ve bunlardan yararlanmak maksadları için hükümranlık hakkına sahip ilgili kıyı devletinin hükümetidir.

(6)"Olay" deyimi, bir zararlı maddenin veya içinde bir zararlı madde bulunan bir sıvının fiilen veya muhtemelen denize boşaltımı anlamına gelecektir.

(7)"Teşkilat" deyimi, Hükümetlerarası Denizcilik Danışma Organizasyonu anlamına gelecektir.

Madde 3

Uygulama

(1)Bu Sözleşmenin hükümleri:

(a)Sözleşmeye Taraf bir devletin bayrağını taşıma hakkına sahip olan; ve

(b)Bayrağını taşıma hakkı olmadığı halde bir Tarafın yetkisi altında faaliyette bulunan, gemilerde uygulanacaktır.

(2)Bu madde hükümlerinden hiçbiri, sahilleri açıklarında bulunan deniz dibi ve deniz dibi altındaki toprakların doğal kaynaklar bakımından araştırılması ve kaynaklardan yararlanılması konularında mevcut uluslararası hukukun Tarafalara tanıdığı hükümranlık haklarını kısıtlayıcı veya bunları genişletici şekilde yorumlanmayacaktır.

(3)Bu Sözleşme hükümleri harp gemileri, donanma yardımcı gemileri veya bir devletin sahibi olduğu veya bu devlet tarafından çalıştırılan ve şimdilik sadece ticari olmayan hükümet işlerinde kullanılan diğer gemilere uygulanmayacaktır. Bununla beraber, her Taraf bu gibi gemilerin, harekâtlarını veya harekât kabiliyetlerine halel getirmeksizin, makul ve tatbik edilebilir olduğu ölçüde, bu Sözleşmeye uyabilmeleri için gerekli önlemlerin alınmasını sağlayacaktır.

Madde 4

Aykırı Hareket

(1)Bu Sözleşme gereklerine aykırı olan her türlü hareket yasaklanacak, böyle bir hareket vaki olduğu zaman uygulanmak üzere, geminin bağlı bulunduğu idare mevzuatında cezai hükümler bulunacaktır. İdarenin bir aykırı hareketden haberdar edilmesi ve mevcudiyeti iddia olunan bu aykırı harekete ait deliller bulunması halinde, mümkün olduğu kadar çabuk, kanuni takibata girişilecektir.

(2)Bu Sözleşme hükümlerine karşı olan aykırılıklar, Sözleşmeye Taraf olan Devletin yasama yetkisi dahilinde yasaklanacaktır ve bu sebeple o Tarafın mevzuatına bu konuda hükümler konulacaktır. Böyle bir hareket vaki olduğu zaman o Taraf:

- (a) Ya kendi mevzuatına göre kanuni takibatta bulunacak; veya
- (b) O geminin İdaresine aykırı hareketin vaki olduğuna dair bilgi verecek ve elinde bulunan delilleri gönderecektir.
- (3) Bir aykırı hareket hakkında ihbar alan bir idare bu bilgiyi veren ve delil gönderen Tarafa ve Teşkilata bu konuda aldığı önlemleri bildirecektir.
- (4) Bu madde hükümlerine göre bir Taraf mevzuatına konulacak cezai hükümler, nerede olursa olsun, aykırı hareketlere cesaret ettiremeyecek kadar sert olacaktır.

Madde 5

Belgeler ve Gemilerin Denetlenmesine Ait Özel Kurallar

(1) Bu maddenin (2) inci paragrafı hükümlerine bağlı kalınmak şartıyla, Sözleşmeye Taraf bir Devletin Kurallar gereğince tanzim edeceği bir belge, diğer Taraflarca kabul edilecek ve bu Sözleşmenin kapsamına giren bütün konularda, kendileri tarafından verilen bir belge gibi geçerli olacaktır.

(2) Kurallar gereğince bir belge taşınması istenen bir gemi, bir Sözleşme Tarafının yasama hakkına sahip olduğu limanlar veya kıyı açığı terminalerde bulunduğu sırada bu Tarafın yetkili kıldığı memurlar tarafından denetime tabi tutulabilir. Gemi veya teçhizatının bu belge ayrıntılarından oldukça önemli bir tarzda ayrıldığına inandıracak açık deliller bulunmadığı durumda bu denetim gemide geçerli belge bulunup bulunmadığı soruşturması ile sınırlı olacaktır. Bu durumda veya gemide geçerli bir belge bulunmadığı zaman denetlemeyi yapan Taraf geminin deniz çevresine, makul olmayan bir zarar tehlikesi arzetyecek hale getirilmesini sağlayacak tedbirleri alacak ve gemi bu hale getirilmeden hareketine müsaade etmeyecektir. Mamafih; bu Taraf geminin en yakın uygun bir tamir limanına gidebilmesi için liman veya kıyı açığı terminalini terketmesine müsaade verebilir.

(3) Bir Taraf yabancı bir geminin Sözleşme hükümlerine uymayışı sebebiyle böyle bir gemi hakkında işleme girişir veya bu geminin liman veya kıyı açığı terminallerine girmesine müsaade etmezse bu Taraf, geminin bayrağını taşıma hakkında sahip olduğu devletin konsolos veya diplomatik temsilcisine, buna olanak bulunmadığı ahvalde, bu geminin İdaresine derhal durumu bildirecektir. Girişine izin vermeden ve böyle bir harekete girişmeden önce Taraf ilgili geminin idaresi ile istişare etmek de isteyebilir. Gemide kurallara göre geçerli belge bulunmaması halinde keyfiyet, yine İdareye bildirilecektir.

(4) Sözleşmeye Taraf olmayanlara ait gemilere karşı Taraflar, bu Sözleşme'nin gereklerini, bu çeşit gemilere karşı daha hoş görülü davranılmamasını sağlayacak şekilde gereğince uygulayacaktır.

Madde 6

Aykırı Hareketlerin Araştırılması ve Sözleşmenin Yürürlüğünün Sağlanması

(1) Sözleşmenin Tarafları, arayıp bulma ve çevre izleme konusunda gereken bütün pratik önlemleri ve rapor etme ile delillerin toplanmasına ait doğru yöntemleri kullanarak aykırılıkların aranıp bulunması ve bu Sözleşme hükümlerinin yürürlüklerinin sağlanmasında işbirliği yapacaklardır.

(2) Bu Sözleşme hükümlerine tabi olan herhangi bir geminin kurallara aykırı hareket ederek, bir Tarafın herhangi bir liman veya kıyı açığı bir terminalinde denize zararlı bir madde boşaltıp boşaltmadığı hususunun kanıtlanması maksadı ile; o Tarafın atadığı veya yetkili kıldığı memur tarafından sözü edilen gemi muayeneye tabi tutulabilir. Bu denetleme sonucunda Sözleşmeye aykırı bir hareket tesbit edilmesi halinde, gerekli işleme geçilmek üzere İdareye bir rapor gönderilecektir.

(3) Herhangi bir Taraf, mevcut ise, İdareye bir geminin Sözleşmeye aykırı hareket ederek denize zararlı bir madde veya içinde böyle bir madde bulunan bir sıvıyı boşalttığına dair

deliller gönderecektir. Uygulanması mümkün olursa ilk Tarafın uzman yetkilisi iddia olunan aykırı hareketi, gemi kaptanına bildirecektir.

(4)Delilleri alan İdare, konuyu inceleyecek ve mevcudiyeti iddia olunan aykırı hareket hakkında daha fazla veya daha sağlıklı delil gönderilmesini talep edebilir. Mevcudiyeti iddia olunan aykırı hareket hakkında takibata girişilmek üzere elde yeterli delil bulunduğu inanan İdare, olanağı kadar çabuk, kanuni yollara başvuracaktır. İdare derhal mevcudiyeti iddia olunan aykırı hareketi ihbar eden Tarafa ve Teşkilata yapılan işlem hakkında bilgi verecektir.

(5)Bir geminin herhangi bir yerde denize zararlı bir madde veya içinde böyle bir madde bulunan sıvıyı boşalttığına dair, delilleri ile beraber, diğer bir Taraftan haber alan ve kendisinden bu konuda bir soruşturma yapılması istenen Taraf, bu Sözleşme hükümlerine tabi olan bir gemiyi kendi yasama yetkisi altındaki limanlara veya kıyı açığı terminallerine girdiği vakit denetleyebilir. Böyle bir denetlemenin raporu, denetlemeyi isteyen tarafa ve bu Sözleşmeye göre gerekli uygulamaların yapılabilmesi için İdareye gönderilecektir.

Madde 7

Gemilerin Sebepsiz Geciktirilmesi

(1)Sözleşmenin madde 4, 5 veya 6 gereğince, mümkün olan her gayret gösterilerek; gemilerin usulsüz şekilde geciktirilmesinden veya alıkonulmasından sakınılacaktır.

(2)Sözleşmenin 4, 5 veya 6'ncı maddelerine dayanarak sebepsiz yere seferden alıkonulan veya geciktirilen bir gemi, bu yüzden uğradığı kayıp veya hasarlar için tazminata hak kazanacaktır.

Madde 8

Zararlı Maddelerle İlgili Olayların Rapor Edilmesi

(1)Bir olayın raporu, gecikmeksizin ve mümkün olduğu kadar tam bir şekilde bu Sözleşmenin I. Protokolü hükümlerine göre düzenlenecektir.

(2)Sözleşme'ye Taraf olanlardan her biri:

(a)Uygun bir memur veya yetkili bir kuruluşun olaylar hakkında verilecek olan raporları alıp işlem yapması için gerekli bütün düzenlemeleri yapacak; ve

(b)Alacağı tertibatın tam ayrıntılarını diğer Taraflara ve teşkilatın üyesi Devletlere tamim edilmek üzere, Teşkilata bildirecektir.

(3)Bu madde hükümlerine göre tanzim edilen bir raporu alan bir Taraf, gecikmeksizin bu raporu:

(a)İlgili geminin İdaresine; ve

(b)Etkilenmesi ihtimali olan herhangi bir diğer Devlete ileticektir.

(4)Sözleşme'ye Taraf olanlardan her biri, bu Sözleşmenin I. Protokolünde söz konusu edilen herhangi bir olayın yetkili makamlara rapor edilmesi için kendi deniz kontrol teknelerine ve uçaklarına ve diğer uygun hizmet müesseselerine talimat vermeyi, taahhüt eder. Bu Taraf, gerekli gördüğü takdirde, bu raporu Teşkilata ve ilgili diğer Taraflara da bildirecektir.

Madde 9

Diğer Andlaşmalar ve Yorumlama

(1)Bu Sözleşme yürürlüğe girdikten sonra değiştirilmiş şekliyle, 1954 Denizlerin Petrol ile Kirlenmesinin Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesinin (1954) âkitleri arasında o Sözleşme'nin yerini alacaktır.

(2)Bu Sözleşme hükümlerinden hiçbiri, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 2750 C (XXV) sayılı kararına uygun olarak toplanan Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku

Konferansının Deniz Hukuku çalışmalarını ve geliştirmelerini engellemeyecek ve Devletlerin Deniz Hukuku ve kıyı ve bayrak Devleti yargı yetkisinin yapısı ve kapsamı konusunda halen mevcut veya gelecekteki talep ve hukuki görüşleri ile yetkilerinin mahiyet ve kapsamına hanel getirmeyecektir.

(3)Bu Sözleşmede yeralan Yetki deyimi; Sözleşmenin uygulandığı veya yorumlandığı sırada yürürlükte bulunan Uluslararası hukuk yönünden, hangi anlamda ise, o anlamda olacaktır.

Madde 10

Uyuşmazlıkların Çözümü

Bu Sözleşme'nin uygulanması ve yorumlanması konularında iki ve daha ziyade Taraf arasında çıkacak bir ihtilafın, ilgili Taraflar arasında müzakere yoluyla halline olanak bulunmadığı ve Taraflar başka bir uzlaşma yolu bulamadıkları durumda bu ihtilaf, işbu Sözleşmenin II. Protokolü'nda öngörüldüğü şekilde hakemliğe sunulacaktır.

Madde 11

Bilgilerin İletişimi

(1)Sözleşme Tarafları aşağıda yazılı hususlarda Teşkilata bilgi iletmeyi taahhüt ederler:

(a)Bu Sözleşme kapsamına giren çeşitli konularda yürürlüğe konulmuş bulunan Kanun, kararname, tüzük, yönetmelik ve diğer mevzuatın metinleri;

(b)Kurallarda mevcut hükümlere uygun olarak zararlı madde taşıyan gemilerin dizayn, inşa ve teçhizatı ile ilgili konularda üyeler namına hareket etme yetkisi verilen ve Hükümete bağlı olmayan kuruluşların bir listesi;

(c)Kurallarda mevcut hükümlere uygun olarak çıkarılmış bulunan belgelerin yeterli sayıda örnekleri;

(d)Buldukları yerler, kapasiteleri, hizmet verebilme durumları ve diğer özellikleri dahil olmak üzere, kabul tesislerinin bir listesi;

(e)Bu Sözleşmenin uygulama sonuçlarını gösteren resmi raporlar veya resmi rapor özetleri ve,

(f) Bu Sözleşme hükümlerine aykırı hareket sebebiyle fiilen verilen cezaları gösteren ve Teşkilat tarafından standardize edilen bir form üzerine yazılmış olan, yıllık istatistik raporu.

(2)Teşkilat, bu madde hükmüne göre aldığı bilgileri Taraflara gönderecek ve bu maddenin (1) (b)'den (f)'ye kadar olan paragraflar gereğince kendisine gönderilen bilgileri bütün Taraflara dağıtacaktır.

Madde 12

Gemilerin Kazaya Uğraması

(1)Her İdare gemilerinden kurallardaki hükümlere tabi olan herhangi birinin deniz çevresine önemli derecede zararlı bir etki yapabilecek olan bir kazaya uğraması halinde, bu kazayı incelemek üzere bir soruşturma yapmayı taahhüt eder.

(2)Söz konusu soruşturma hakkında verilecek bilginin, bu Sözleşmede yapılacak değişimlere yardımcı olacağına inanan her Sözleşme Tarafı, Teşkilata bu konuda bilgi vermekle yükümlü olacaktır.

Madde 13

İmza, Onay, Kabul, Uygun Bulma ve Katılma

(1)Bu Sözleşme Teşkilat merkezinde 15.1.1974 tarihinden 31.12.1974 tarihine kadar imzaya açık tutulacak ve bu tarihten sonra da katılmaya açık olacaktır. Devletler bu Sözleşme'ye:

(a)Onay, kabul veya uygun bulma şartı koşulmadan imza; veya

(b)Onay, kabul ve uygun bulma şartına bağlı olarak imza ve bunu takiben onay, kabul ve uygun bulma; veya

(c)Katılma;

suretiyle taraf olabilirler.

(2)Onay, kabul, uygun bulma veya katılma, bu amaçlı bir belgenin Teşkilat Genel Sekreterine verilmesi suretiyle gerçekleşecektir.

(3)Teşkilatın Genel Sekreteri, herhangi bir imza durumunu veya onay, kabul, uygun bulma veya katılmayı gösteren yeni bir vesikanın verildiğini ve veriliş tarihini bu sözleşmeyi imzalamış olan bütün Devletlere bildirecektir.

Madde 14

İhtiyari Ekler

(1)Bir Devlet bu Sözleşmeyi imza, tasdik, kabul ettiği, onayladığı veya bu Sözleşmeye katıldığı zaman bundan sonra metin içinde "İhtiyari Ekler" diye anılacak olan III, IV ve V'inci Ek'lerden bir veya hepsini kabul etmediğini beyan edebilir. Bu koşul ile, Sözleşme Tarafları bütün eklerin tamamına bağlı olacaklardır.

(2)İhtiyari Eklerden herhangi biri ile bağlı olmadığını açıklayan herhangi bir Devlet, herhangi bir zamanda Teşkilata 13 (2). Maddede sözü edilen bir belge vererek bu Eki kabul edebilir.

(3)İhtiyari bir Ek için bu Maddenin (1) inci paragrafı gereğince beyanda bulunan ve bu Eki bilahare bu maddenin (2) inci paragrafı gereğince kabul etmeyen bir Devlet, bu Ekin kapsadığı konularda ne bir yükümlülük taşıyacak, ne de bir hakka sahip olacak ve Sözleşmenin Tarafları söz konusu edildiği zaman o Eki kapsayan hususlarda o Devlet Taraf sayılmayacaktır.

(4)Teşkilat, bu Sözleşmeyi imza etmiş veya buna katılmış Devletlere, bu Maddeye göre yapılan beyanları ve bu Maddenin (2) inci paragrafındaki hükümler uyarınca verilen belgelerin alındığını bildirecektir.

Madde 15

Yürürlüğe Giriş

(1)Bu Sözleşme, deniz ticaret filosunun toplam tonajı, dünya deniz ticaret filosu toplam gros tonajının % 50'sinden az olmayan en az 15 devletin, 13. Madde hükümlerine uygun olarak, Taraf oluşundan 12 ay sonra yürürlüğe girecektir.

(2)İhtiyari Ek yukarıda yazılı (1) paragrafta öngörülen şartların gerçekleşmesinden 12 ay sonra yürürlüğe girecektir.

(3)Teşkilat, bu Sözleşmeyi imzalamış veya, buna katılmış olan Devletlere, Sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihini ve bu maddenin (2) paragrafı uyarınca bir İhtiyari Ekin Yürürlüğe giriş tarihini bildirecektir.

(4)Bu Sözleşme veya İhtiyari Ekleri bakımından yürürlüğe giriş için gerekli şartlar yerine getirildikten sonra, fakat yürürlüğe giriş tarihinden önce onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgesi vermiş Devletler için, hangisi daha geç ise, ya yürürlüğe giriş tarihi veya bu belgenin verilişinden 3 ay sonraki tarih, onay, kabul, uygun bulma veya katılma için geçerli olacaktır.

(5)Sözleşme veya bir İhtiyari Ekin yürürlüğe giriş tarihinden sonra onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgesi vermiş olan Devletler için, Sözleşme veya İhtiyari Ek, belgenin verildiği tarihten 3 ay sonra geçerli olacaktır.

(6)Bu Sözleşme veya Ek tadilinin yürürlüğe girmesi için 16. maddede yazılı bütün şartlar yerine getirildikten sonra verilecek olan herhangi bir onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgesi, Sözleşme veya Ek'lerin değiştirilmiş şekli için verilmiş sayılacaktır.

Madde 16

Değişiklikler

(1)Bu Sözleşme aşağıda yazılı paragraflarda belirtilen usullerden herhangi biri ile değiştirilebilir.

(2)Teşkilat tarafından incelendikten sonra yapılacak değişiklikler:

(a)Bir Sözleşme Tarafının önereceği herhangi bir değişiklik Teşkilata sunulacak ve incelenmesinden en az 6 ay önce Genel Sekreter tarafından Teşkilatın bütün üyelerine ve Taraflara gönderilecektir.

(b)Yukarıda yazılı olduğu gibi önerilen ve dağıtılan herhangi bir değişiklik, incelenmek üzere Teşkilatın gereken komisyonuna gönderilecektir.

(c)Teşkilat Üyesi olsun veya olmasın her Sözleşme Tarafı, Komisyon çalışmalarına katılma hakkına sahip olacaktır.

(d)Değişiklikler, sadece toplantıda hazır bulunan ve oy veren sözleşme Taraflarının 2/3 çoğunluğu ile benimsenecektir.

(e)Değişiklikler, yukarıda yazılı (d) alt paragrafına uygun olarak kabule değer bulunduğu takdirde, Teşkilat Genel Sekreteri tarafından kabul edilmek üzere, Sözleşmenin bütün Taraflarına gönderilecektir.

(f) Bir değişiklik, aşağıdaki durumlarda kabul edilmiş sayılacaktır.

(i) Sözleşmenin bir maddesine ilişkin bir değişiklik sahibi buldukları deniz ticaret filosu tonajı dünya deniz ticaret filosu toplam gros tonajının % 50'sinden az olmamak üzere Tarafların üçte ikisi tarafından kabul edildiği tarihte kabul edilmiş sayılacaktır;

(ii) Sözleşmenin bir Ekine ilişkin değişiklik ilgili komisyon, bu değişikliğin, sahibi buldukları deniz ticaret filosu tonajı dünya deniz ticaret filosu toplam gros tonajının % 50'sinden fazla olmak üzere Tarafların üçte ikisi tarafından kabul edilmesinden sonra yürürlüğe gireceğine dair bir karar almadığı takdirde, bu tadil tasarısı, bu maddenin (f) (iii) alt paragrafı uyarınca kabul edilmiş addolunacaktır. Bununla beraber, bir Taraf bu Sözleşmeye ait bir Ekin değişiklik tasarısı kendisi için yürürlüğe girmeden önce Teşkilat Genel Sekreterine, yazılı onayının gerekli olacağını bildirebilir. Genel Sekreter bu bildirim ve bunun alındığı tarihi Taraflara bildirecektir;

(iii) Sözleşmenin bir Ek'inin Eklentisine ait bir değişiklik, kabulü sırasında özel komisyonun saptayacağı, fakat her halükârda 10 aydan az olmayan bir sürenin sonunda kabul edilmiş sayılacaktır. Yalnız bu süre içinde ya Tarafların en az 1/3'ü veya sahibi buldukları deniz ticaret filosu tonajı dünya deniz ticaret filosu toplam gros tonajının % 50'sinden fazla olan Taraflar Teşkilata bir itiraz gönderirlerse bu değişiklik tasarısı kabul edilmiş sayılmayacaktır;

(iv) Sözleşmenin I. Protokoluna ilişkin bir değişiklik sözleşmenin Eklerine ilişkin değişiklikler için yukarıda (f) ve (ii) veya (f) (iii) alt paragraflarında belirtilen usullere tabi olacaktır;

(v)Sözleşmenin II. Protokoluna ait bir değişiklik, yukarıda yazılı alt paragraf (f) (i)'de açıklandığı gibi, Sözleşmenin bir Maddesindeki değişikliklerde olduğu şekilde, aynı işlemlere tabi tutulacaktır;

(g)Değişiklik aşağıdaki şartlarda yürürlüğe girecektir:

(i) (f) (iii) alt paragrafında belirlenen işlemin dışında olmak üzere Sözleşmenin bir maddesi I. Protokol veya II. Protokol değişiklikleri kabul ettiklerini beyan eden taraflar için, kabul ettikleri tarihten 6 ay sonra yürürlüğe girecektir.

(ii) (f) (iii) alt paragrafında belirlenen usule göre I. Protokola, bir Ekin bir Eklentisine veya sözleşmenin bir Ekine ait değişiklikler yapılması halinde, yürürlüğe giriş tarihinden önce kabul etmediklerini beyan eden veya (f) (ii) alt paragrafına uygun olarak onaylarının gerekeceğini bildiren Taraflar hariç, bütün Taraflar için, kabul edildikleri tarihten 6 ay sonra yürürlüğe girecektir.

(3)Konferans tarafından yapılan değişiklikler;

(a)Bir Tarafın isteği üzerine, tarafların 1/3'ünün talebi desteklediği bir durumda, Teşkilat değişiklik konusunu görüşmek üzere, Tarafları bir Konferansa çağıracaktır.

(b)Böyle bir Konferansta mevcut ve oy veren tarafların 2/3 çoğunluğu ile benimsenen bir değişiklik kabul edilmek üzere, Teşkilât Genel Sekreteri tarafından bütün Taraflara gönderilecektir.

(c)Konferansın başkaca bir karar almaması halinde değişiklik yukarıda (2) (f) ve (g) paragraflarında, bu amaç için belirlenen usullere göre kabul edilmiş ve yürürlüğe girmiş sayılacaktır.

(4)(a) Bir ihtiyari Ek'e ilişkin bir değişiklik söz konusu olduğu vakit, Sözleşme'ye Taraf deyimi Ek'le bağlı olan Taraf anlamına gelecektir.

(b)Bir Ek değişikliğini kabul etmeyen bir Taraf, sadece bu değişikliğin uygulanması konusunda Taraf değilmiş gibi kabul edilecektir.

(5)Yeni bir Ek'in benimsenmesi ve yürürlüğe girmesi bir Sözleşme maddesinin değişik-liği ve yürürlüğe girmesi için konulan usullere tabi olacaktır.

(6)Aksine kesin hüküm bulunmadıkça, bir gemi yapısına ilişkin olup, bu madde hükümleri gereğince yapılan, bu Sözleşmeye ait herhangi bir değişiklik, sadece bu değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihte veya bu tarihten sonra inşa mukavelesi yapılan veya inşa mukavelesi var olmadığı halde, omurgası kızağa konan gemilere uygulanacaktır.

(7)Bir Protokol veya bir Ek'e ait herhangi bir değişiklik Protokol veya Ek'le ilgili olacak ve bu Sözleşme'nin maddeleri ile uyum içinde bulunacaktır.

(8)Teşkilât Genel Sekreteri bu madde hükümlerine göre yürürlüğe giren herhangi bir değişikliği, yürürlüğe giriş tarihi ile birlikte, bütün Taraflara bildirecektir.

(9)Bu madde hükümlerine göre yapılacak bir değişikliğin kabulü veya bu konudaki itirazlar yazılı olarak Teşkilat Genel Sekreterine bildirilecektir.

Genel Sekreter, bu çeşit bildirimleri ve bunların alınış tarihlerini bütün Sözleşme taraflarına bildirecektir.

Madde 17

Teknik İşbirliğinin Sağlanması

Sözleşme Tarafları, Teşkilat veya diğer uluslararası kuruluşlarla danışmalarda bulunarak, Birleşmiş Milletler Çevre Programı İcra Direktörü'nün yardım ve koordinasyonu ile aşağıda yazılı hususlarda teknik yardım isteyen Tarafları destekleyeceklerdir:

(a) Bilimsel ve teknik personel eğitmek;

(b) Alış ve izleme (monitor) tesisleri için gerekli cihazları temin etmek;

(c)Gemiler tarafından deniz çevresinin kirlenmesini önlemek veya azaltmak için kolaylıklar sağlamak, tedbirler ve tertibat almak;

(d)Araştırmayı teşvik etmek;
suretiyle bu Sözleşmenin amaç ve maksatlarına ulaşması sağlanacaktır.

Madde 18

Fesih

(1)Bu Sözleşme veya herhangi bir İhtiyari Ek, Sözleşme'ye Taraf olanlardan herhangi birince, Sözleşme veya böyle bir Ek'in o taraf için yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıllık bir sürenin bitimini takiben herhangi bir zamanda feshedilebilir.

(2)Fesih talebi yazılı olarak Teşkilat Genel Sekreterine bildirilecek, Genel Sekreter de, böyle bir talebin alındığını ve alınış tarihini, keza fesihnin hangi tarihte geçerli olacağını diğer Tarafların tümüne bildirecektir.

(3)Fesih Genel Sekreterin bu konudaki ihbarı alışımdan 12 ay sonra veya ihbarda yazılı olan daha geç bir tarihte geçerli olacaktır.

Madde 19

Tevdi ve Tescil

(1)Bu Sözleşmenin metni Teşkilât Genel Sekreterine teslim edilecek, Genel Sekreter de bunun tasdikli hakiki suretlerini, Sözleşmeyi imza eden veya katılan Devletlere gönderecektir.

(2)Bu Sözleşme yürürlüğe girer girmez, bunun metni Teşkilat Genel Sekreteri tarafından Birleşmiş Milletler Antlaşmasınının 102. maddesi hükümleri gereğince, tescil edilmek yayınlanmak üzere, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine gönderilecektir.

Madde 20

Diller

Bu Sözleşme, her bir metin eşit derecede geçerli olmak üzere, İngiliz, Fransız, Rus ve İspanyol dillerinde tek nüsha olarak tanzim edilmiştir. Arap, Alman, İtalyan ve Japon dillerine resmi tercümelemleri yapılacak ve imzalı orijinallemleri ile beraber teslim olunacaktır.

Her biri Hükümetlerince yetki verilen, aşağıda(*) imzası bulunanlar tarafından bu Sözleşme imzalanmıştır.

Bin/dokuzyüz/yetmişüç Kasım'ının ikinci günü LONDRA'da YAPILMIŞTIR.

DENİZLERİN GEMİLER TARAFINDAN KİRLETİLMESİNİN ÖNLENMESİNE AİT ULUSLARARASI SÖZLEŞME'YE (1973) İLİŞKİN PROTOKOL-1978

BU PROTOKOL'A TARAF OLANLAR,

Denizlerin Gemiler Tarafından Kirletilmesinin Önlenmesine Ait Uluslararası Sözleşme'nin (1973) deniz çevresinin gemiler tarafından kirletilmesine karşı korunmasında önemli katkıları olabileceğini kabul ederek,

Keza gemilerin, özellikle petrol tankerlerinin sebep olduğu deniz kirlenmesinin önlenmesi ve kontrolü yöntemlerinin daha geliştirilmesi ihtiyacını da kabul ederek,

---

(*) imzalar konmamıştır.

Ayrıca, Sözleşmenin I. Ekindeki Petrol Kirletmesinin Önlemesi Kurallarının mümkün olduğu kadar çabuk ve kapsamlı olarak yürürlüğe konulması gereğini kabul ederek,

Belli bazı teknik problemler yeterince çözümleninceye kadar Sözleşme'nin II. Ek'inin uygulanmasının ertelenmesi gerektiğini taktir ederek,

Bu hedeflere Denizlerin Gemiler Tarafından Kirletilmesinin Önlenmesine Ait Uluslararası Sözleşme'ye (1973) ilişkin bir Protokol akdi ile gerçekleştirilebileceğini dikkate alarak,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır.

Madde I

1. Bu Protokol'un Tarafları:

(a) Bu Protokol ve bu Protokol'un ayrılmaz bir parçasını oluşturacak olan Ek'inin hükümlerine; ve

(b) Bu Protokolda yer alan değişiklikler ve ilavelere bağlı olmak koşulu ile Denizlerin Gemiler Tarafından Kirletilmesinin Önlenmesine Ait Uluslararası Sözleşme'nin (1973) (Bundan böyle "Sözleşme" diye anılacaktır) hükümlerine yürürlük kazandırmayı taahhüt ederler.

2. Sözleşmenin ve bu Protokolun hükümleri tek bir metin gibi birlikte okunacak ve yorumlanacaktır.

3. Bu Protokola yapılan her atıf aynı zamanda bunun Ekine yapılan bir atıf sayılır.

Madde II

Sözleşmenin II. Ek'inin Yürürlüğe Konulması

1. Sözleşmenin Madde 14 (I) hükümlerine rağmen, bu Protokolun tarafları, yürürlüğe giriş tarihinden itibaren üç yıllık bir süre için veya Uluslararası Denizcilik Danışma Teşkilatının (bundan sonra "Teşkilat" diye anılacaktır) Deniz Çevresini Koruma Komitesi'nde (bundan sonra "Komite" diye anılacaktır) bu Protokol Taraflarının üçte iki çoğunluğu ile kararlaştırılabilen daha uzun bir süre için, Sözleşmenin II. Ek'i hükümleri ile bağlı olmamayı kabul ederler.

2. Bu Maddenin 1. paragrafında belirtilen süre içinde, bu Protokol Tarafları, Sözleşmenin II. Ek'i ile ilgili konularda Sözleşmeye göre herhangi bir yükümlülük taşımayacak veya herhangi bir ayrıcalık talep edemeyecektir ve bu Ek ile ilgili olarak Sözleşme Taraflarına yapılan atıflar bu Protokol Taraflarını kapsamayacaktır.

Madde III

Bilgilerin İletişimi

Sözleşme'nin II (I) (b) maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"Tarafların kendi zabıtlarının bilgisi için dağıtılmak üzere, kurallardaki hükümler uyarınca zararlı maddeler taşıyan gemilerin dizaynı, yapısı, cihazları ve çalıştırılması ilgili idari konularda kendi tarafı namına hareket etme yetkisi tanınan sörveyör veya yetki tanınmış kuruluşların bir listesi. Bu sebeple, İdare bu gibi sörveyör ve kuruluşlara verilmiş olan yetkiye ait özel sorumluluk ve şartları Teşkilata bildirecektir".

Madde IV

İmza, Onay, Kabul, Uygun Bulma ve Katılma

1. Bu Protokol Teşkilatın Merkezinde 1 Haziran 1978'den 31 Mayıs 1979 tarihine kadar imzaya açık tutulacak ve bundan sonra da katılmaya açık olacaktır.

Devletler aşağıdaki yollarla bu Protokola taraf olabilirler:

(a) Onay, kabul veya uygun bulma kaydı olmaksızın imzalamaya; veya

(b)Onay, kabul veya uygun bulma ile tekemmül edecek onay, kabul veya uygun bulma kaydını havi imza ile, veya

(c)Katılma.

2. Onay, kabul, uygun bulma veya katılma, bu amaçlı bir belgenin Teşkilat Genel Sekreterine verilmesi ile gerçekleşir.

Madde V

Yürürlüğe Girme

1. Bu Protokol, deniz ticaret filoları toplamı dünya deniz ticaret filosu toplam gros tonajının yüzde ellisinden az olmayan en az onbeş Devlet bu Protokolun IV'üncü maddesi uyarınca Taraf oldukları tarihten oniki ay sonra yürürlüğe girecektir.

2. Bu Protokol yürürlüğe girdikten sonra verilen onaylama, kabul etme, uygun bulma veya katılma belgesi, verildiği tarihten üç ay sonra geçerli olacaktır.

3. Sözleşmenin 16. maddesi uyarınca bir değişikliğin kabul edilmiş sayıldığı tarihten sonra verilen onaylama, kabul etme, uygun bulma veya katılma belgesi bu Protokolun değiştirilmiş şekli için verilmiş sayılacaktır.

Madde VI

Değişiklikler

Sözleşme'nin Maddelerine, bir Ek'ine ve bir Ek'in bir Eklentisine yapılan değişiklikler için sözleşme'nin 16. maddesinde öngörülen usuller ve işlemler bu Protokolun Maddelerine, Ekine ve Ekin bir Eklentisine yapılacak değişiklikler için de uygulanacaktır.

Madde VII

Fesih

1. Herhangi bir Taraf, bu Protokolun kendisi için yürürlüğe girdiği tarihten beş yıl sonra her zaman bu Protokoldan çekilebilir.

2. Fesih, bir fesih belgesinin Teşkilat Genel Sekreterine tevdi edilmesiyle gerçekleştirilecektir.

3. Fesih, fesih ihbarının Teşkilat Genel Sekreteri tarafından alınmasından on iki ay sonra veya ihbarda gösterilen daha uzun bir süre sonra yürürlüğe girer.

Madde VIII

Tevdi Makamı

1. Bu Protokol, Teşkilat Genel Sekreterine (bundan sonra Tevdi Makamı diye anılacaktır) tevdi edilecektir.

2. Tevdi Makamı aşağıdaki hususları gerçekleştirecektir:

(a)Bu Protokol'u imzalayan bütün devletler;

(i) Her yeni imza veya onay, kabul etme, uygun bulma veya belgesinin tevdi'i; tarihleri ile birlikte,

(ii) Bu Protokol yürürlüğe giriş tarihinden;

(iii) Bu Protokol'a ilişkin bir fesih bildiriminden, bunun alındığı tarih ve fesihinin yürürlüğe gireceği tarihlerden,

(iv) Bu Protokolun II (I) maddesi uyarınca verilen kararlardan haberdar edecektir.

(b)Bu Protokol'u imzalayan veya ona katılan bütün Devletlere, bu Protokolun aslına uygun onaylanmış kopyalarını gönderecektir.

3. Bu Protokol yürürlüğe girer girmez, tastikli gerçek bir kopyası Tevdi Makamı tarafından Birleşmiş Milletler Anlaşmasınının 102. maddesi uyarınca tescil ve yayın için Birleşmiş Milletler Teşkilatı Genel Sekreterine gönderilecektir.

Madde IX

Diller

Bu Protokol, her bir metin eşit derecede geçerli olmak üzere İngiliz, Fransız, Rus ve İspanyol dillerinde tek bir asıl nüsha halinde hazırlanmış olup, metinlerin her biri eşit olarak geçerlidir. Arapçaya, Almancaya, İtalyancaya ve Japoncaya resmi tercümeleleri yapılacak ve imzalı asıl nüsha ile birlikte tevdi edilecektir.

Hükümetleri tarafından gereğince yetki verilmiş olan aşağıda yazılı temsilciler bu Protokolu imzalamışlardır. (*)

Bindokuzyüzyetmişsekiz Şubatının onyedinci günü LONDRA'DA YAPILMIŞTIR.

(*) imzalar konmamıştır.

(NOT: Bu sözleşmenin ekleri için, 24.6.1990 tarih ve 20558 sayılı Resmî Gazete'ye bakılabilir.)